

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 309 | Tarih 18-24 Mayıs

İnsan hakları savunuculuğu alanında faaliyet gösteren bir kuruluş olarak, Türkiye'deki insan hakları ihlallerini yakından takip ediyoruz. Bu kapsamda, hafta boyunca meydana gelen insan hakları ihlallerini ele alan haftalık bir bülten yayınlamaktayız. Ayrıca, vakalara ilişkin güncel istatistikleri ve kaynaklarını, kategorilere ayrılmış şekilde düzenli olarak paylaşmaktayız. Turkey Rights Monitor raporu, 309 haftadır kesintisiz olarak yayımlanmakta olup, insan hakları alanında çalışan kurum, kuruluş ve ilgili yetkililerle paylaşılmaktadır. Güncel bilgi ve istatistiklere web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz:

<https://turkeyrightsmonitor.com/>

Keyfi Gözaltı ve Tutuklamalar

Hafta boyunca savcılar en az 27 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş](#) belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

Keyfi Yaşam Hakkı İhlalleri

19 Mayıs: Anayasa Mahkemesi, 2016 yılında polis nezaretinde hayatını kaybeden öğretmen Gökhan Açikkollu'nun yaşam hakkı ile işkence ve kötü muamele yaşamının [ihlal](#) edildiğine hükmederek, devletin hem Açikkollu'yu korumakta hem de kötü muamele iddialarını etkili biçimde soruşturmakta başarısız olduğunu tespit etti.

Zorla Kaybedilmeler

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç](#)'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi [zorla kaybedilme](#) vakasının son örneklerinden biri oldu.

Toplantı ve Örgütlenme Özgürlüğü

20 Mayıs: Bir Türk mahkemesi, İmamoğlu'nun tutuklanmasının ardından su bazlı protesto grafitisi yaptıkları gerekçesiyle üç Boğaziçi Üniversitesi öğrencisine ertelenmiş [hapis](#) cezası verdi.

25 Mayıs: Çevik kuvvet polisi, mahkeme kararıyla CHP yönetiminden uzaklaştırılan Özgür Özel'in çağrısıyla İzmir'de düzenlenen [miting](#)i dağıtmak için göz yaşartıcı gaz ve tazyikli su kullandı.

İfade ve Basın Özgürlüğü

18 Mayıs: Gazeteci Yelis Ayaz, bir AKP milletvekilinin oğlunun okula silah getirdiği iddialarını haberleştirmesinin ardından Türkiye'nin dezenformasyon yasası kapsamında [tutuklandı](#).

19 Mayıs: Bir Türk mahkemesi, yerel gazeteci Mehmet Yetim'in, bir okuldaki bıçaklı saldırıya ilişkin düzelttiği sosyal medya paylaşımı nedeniyle dezenformasyon yasası kapsamında açılan davada tahliyesinden bir gün sonra savcılığın itirazı üzerine yeniden [tutuklanmasına](#) karar verdi.

20 Mayıs: Gazeteci Şule Aydın, yabancı istihbarat bağlantıları bulunduğunu ileri süren ancak somut delil içermeyen bir e-posta ihbarına dayanan casusluk bağlantılı bir [soruşturma](#) kapsamında şüpheli sıfatıyla ifade verdi; soruşturma, Aydın'ın eleştirel gazeteciliğini kriminalize ettiği gerekçesiyle eleştirildi.

21 Mayıs: Türk savcılar, üniversite öğrencileri üzerindeki baskıyı eleştiren bir öğrenci grubunun açıklamasını

doğrudan alıntılanan bir haber nedeniyle iki BirGün editörü hakkında Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret iddiasıyla [soruşturma](#) başlattı.

26 Mayıs: Türk makamları, CHP yönetimini görevden alan tartışmalı mahkeme kararının ardından "provokatif" paylaşımlar yaptıkları iddia edilen 93 sosyal medya hesabına [erişim engeli](#) getirdi ve hesap kullanıcıları hakkında soruşturma başlattı.

İnsan Hakları Savunucuları

25 Mayıs: BM özel raportörleri, trans hakları savunucusu Defne Güzel hakkında 17 Mayıs Derneği'nin materyalleri nedeniyle açılan davanın LGBTI+ hak savunuculuğuyla bağlantılı görüldüğüne ilişkin [endişelerini](#) dile getirdi.

Yargı Bağımsızlığı ve Hukuk Devleti

18 Mayıs: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu ile birlikte yargılanan bir iş insanı, mahkemede, Türkiye'nin etkin [pişmanlık](#) hükümleri kapsamında verdiği önceki ifadenin gerçeği yansıtmadığını ve savcılarının yönlendirmesiyle verildiğini söyledi.

21 Mayıs: Bir Türk istinaf mahkemesi, CHP'nin 2023 kongresini [iptal](#) ederek Özgür Özel'i ve mevcut parti yönetimini geçici olarak görevden aldı, eski genel başkan Kemal Kılıçdaroğlu'nu yeniden göreve getirdi; karar, Türkiye'nin ana muhalefet partisi üzerindeki baskıya ilişkin kaygıları derinleştiren önemli bir yargı müdahalesi olarak değerlendirildi.

25 Mayıs: CHP'nin 2023 kongresindeki usulsüzlük iddialarına ilişkin soruşturma kapsamında dokuz CHP üyesi [tutuklandı](#).

Kürt Azınlık

22 Mayıs: Türk makamları, İstanbul'daki Newroz kutlamaları sırasında terör propagandası yaptıkları iddiasıyla iki Kürt çocuğu yeniden [tutukladı](#) ve üçüncü bir çocuğu arıyor; davalar, şiddet içermeyen Kürt sembollerinin, şarkılarının ve ifade biçimlerinin kriminalize edilmeye devam ettiğini gösteriyor.

Mülteciler ve Göçmenler

21 Mayıs: İranlı sığınmacı Seyedmahdi Mahdian, Eskişehir'de, iddiaya göre kayda geçirilmeyen bir iş

kazasında ağır beyin hasarı geçirmesinden 10 ay sonra [ölü bulundu](#); ölümünden önce kayıt dışı çalışması, sigortasızlığı ve sonuçlanmamış koruma statüsü nedeniyle tıbbi bakım, evde destek veya tazminata erişemediği bildirildi.

İşkence ve Kötü Muamele

18 Mayıs: Bir Türk hastanesi, Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla mahkûm edilen ve Şubat ayından bu yana konuşamayan 73 yaşındaki Abdullah Tırpan'ın, çok sayıda ciddi sağlık sorununa rağmen cezasını [cezaevinde](#) çekmeye devam edebileceğini bildirdi.

22 Mayıs: Muhalefet milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Türk makamlarının, Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla mahkûm edilen ağır hasta mahpus Mehmet Parlak'ın tahliyesini, ciddi böbrek rahatsızlığına ve denetimli serbestliğe uygun olmasına rağmen tartışmalı cezaevi değerlendirmeleri ve çelişkili raporlarla [engellediğini](#) söyledi.